

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2022.3.5>

KSZTAŁTOWANIE SIĘ NOWOCZESNEGO ŚRODOWISKA EDUKACYJNEGO WYDZIAŁU JAKO PROBLEM NAUKOWO-DYDAKTYCZNY

Svitlana Simakova

aspirantka Katedry Edukacji Podstawowej i Zawodowej

Charkowskiego Narodowego Uniwersytetu Pedagogicznego imienia H.S. Skovorody (Charków, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0001-8173-3625

svitlana.simakova@ukr.net

Adnotacja. Artykuł poświęcono określeniu głównych aspektów kształtowania się środowiska edukacyjnego jako istotnego elementu funkcjonowania wydziału instytucji szkolnictwa wyższego. Za pomocą literatury referencyjnej scharakteryzowano istotę pojęć „wydział”, „środowisko”, „środowisko edukacyjne”. Wyznaczono cele, podstawowe zadania działalności wydziału, wyznaczono rolę, miejsce, funkcje, wyznaczono właściwości środowiska edukacyjnego wydziału. Przeprowadzono analizę prac naukowych badaczy poświęconych wdrażaniu doświadczeń organizacji środowiska edukacyjnego, a także zapewnieniu jego funkcjonowania na przykładzie różnych wydziałów szkół wyższych, charakterystyce podstawowych typów środowiska edukacyjnego wydziału, określeniu ich specyficznych cech. Na podstawie przeprowadzonej analizy podstawowych dokumentów normatywnych regulujących działalność wydziału oraz podsumowania poglądów naukowych naukowców na badane zjawisko wyodrębniono główne elementy strukturalne środowiska edukacyjnego wydziału.

Słowa kluczowe: wydział, środowisko, środowisko edukacyjne, środowisko edukacyjne wydziału, instytucja szkolnictwa wyższego, zdobywacze wykształcenia wyższego.

FORMATION OF THE MODERN EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF THE FACULTY AS A SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL PROBLEM

Svitlana Simakova

Postgraduate student at the Department of Primary and Professional Education

Kharkiv National Pedagogical University named after H. S. Skovoroda

(Kharkiv, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0001-8173-3625

svitlana.simakova@ukr.net

Abstract. The article is devoted to the definition of the leading aspects of the formation of the educational environment as an essential component of the functioning of the faculty of higher education. With the help of reference books the essence of the concepts "faculty", "environment", "educational environment" is characterized. The purpose, the basic tasks of activity of faculty are established, the role, place, functions are outlined, properties of the educational environment of faculty are defined. The analysis of scientific works of researchers devoted to introduction of experience of the organization of educational environment, and also maintenance of its functioning on an example of various faculties of institutions of higher education, the characteristic of the basic types of educational environment of faculty, definition of their specific features is carried out. Based on the analysis of the main regulations governing the activities of the faculty and the generalization of scientific views of scientists on the studied phenomenon, the main structural components of the educational environment of the faculty are identified.

Key words: faculty, environment, educational environment, educational environment of the faculty, institution of higher education, applicants for higher education.

ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ФАКУЛЬТЕТУ ЯК НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Світлана Сімакова

аспірантка кафедри початкової і професійної освіти

Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

(Харків, Україна)

ORCID ID: 0000-0001-8173-3625

svitlana.simakova@ukr.net

Анотація. Статтю присвячено визначенню провідних аспектів формування освітнього середовища як сутнісної складової функціонування факультету закладу вищої освіти. За допомогою довідникової літератури схарактеризовано сутність понять «факультет», «середовище», «освітнє середовище». Встановлено мету, основні завдання діяльності факультету, окреслено роль, місце, функції, означено властивості освітнього середовища факультету.

Здійснено аналіз наукових праць дослідників, присвячених впровадженню досвіду організації освітнього середовища, а також забезпечення його функціонування на прикладі різних факультетів закладів вищої освіти, характеристики основних типів освітнього середовища факультету, визначення їх специфічних особливостей. На основі здійсненого аналізу основних нормативних документів, які регламентують діяльність факультету та узагальнення наукових поглядів учених на досліджуваний феномен виокремлено основні структурні компоненти освітнього середовища факультету.

Ключові слова: факультет, середовище, освітнє середовище, освітнє середовище факультету, заклад вищої освіти, здобувачі вищої освіти.

Вступ. Трансформація сучасної вищої освіти та її безперервне оновлення визначають ряд нових викликів, що постають перед даною галуззю. Зокрема, в Законі України «Про вищу освіту» стверджується, що серед основних завдань закладу вищої освіти ключовими є формування особистості шляхом патріотичного, правового, екологічного виховання, утвердження в учасників освітнього процесу моральних цінностей, соціальної активності, громадянської позиції, а також відповідальності, здорового способу життя, вміння вільно мислити, поряд із тим самоорганізовуватися в сучасних умовах; створення необхідних умов для реалізації учасниками освітнього процесу їхніх здібностей та талантів (Про вищу освіту, 2014). У зв'язку із цим, пріоритетною метою діяльності закладу вищої освіти, а також його основних структурних підрозділів, є створення освітнього середовища, яке сприяє формуванню та розвитку особистості майбутнього фахівця, визначенню його потенційних можливостей, спрямовуванню до самоосвіти та самовдосконалення.

Теоретичні аспекти освітнього середовища закладу вищої освіти розглянуті у працях М. Братко, О. Гори, О. Керницького, Л. Петько, Г. Полякової, С. Совгіри, О. Ярошинської та ін. Специфічні особливості діяльності факультету, як структурного підрозділу закладу вищої освіти визначено у працях О. Боровика, О. Літасова, В. Осадчого, С. Різничок та ін.

Метою дослідження є визначення провідних аспектів формування сучасного освітнього середовища факультету як науково-педагогічної проблеми.

Завданням дослідження є аналіз та систематизація практичного досвіду учених щодо формування сучасного освітнього середовища факультету, визначення специфічних особливостей його функціонування, основних структурних компонентів.

Основна частина. У довідниковій літературі поняття «факультет» визначається як: основний організаційний і навчально-науковий підрозділ ЗВО III та IV рівнів акредитації, що об'єднує відповідні кафедри та лабораторії з певного напрямку (Енциклопедичний тлумачний словник фармацевтичних термінів, 2014: 736); підрозділ (частина, відділ) вищого навчального закладу, де викладають певний цикл споріднених наукових дисциплін та готують фахівців відповідного профілю (Словник української мови: в 11 томах, 1979: 554); відділення у вищій школі; у Франції та деяких інших країнах вища школа з одним відділенням (Попович, 2003: 1273).

Метою діяльності факультету у закладі вищої освіти згідно з основними нормативно-правовими документами у галузі вищої освіти є забезпечення необхідних умов для отримання якісної професійної підготовки та здійснення освітнього процесу здобувачів вищої освіти для потреб України та інших держав світу з урахуванням досягнень сучасної науки.

Провідними завданнями діяльності факультету є: 1) організація та контроль якості навчальної діяльності відповідно державним стандартам вищої освіти; 2) забезпечення високої якості професійної підготовки майбутніх фахівців; 3) створення умов для задоволення інтелектуальних, моральних, духовних та фізичних потреб особистості; 4) удосконалення матеріально-технічного та науково-методичного забезпечення в освітньому процесі; 5) удосконалення рівня професійної майстерності науково-педагогічних кадрів; 6) контроль діяльності підпорядкованих факультету кафедр.

Таким чином, факультет як основний структурний підрозділ закладу вищої освіти спрямований на створення необхідних умов для формування та розвитку особистості майбутніх фахівців, а також забезпечення високої якості їх професійної підготовки.

Важливо зауважити, що становлення особистості здобувача вищої освіти, як майбутнього фахівця відбувається під впливом сприятливого типу освітнього середовища створеного на факультеті. Так, в академічному тлумачному словнику української мови поняття «середовище» тлумачиться як речовини тіла, що заповнюють який-небудь простір та мають певні властивості; сфера; сукупність природних умов, у яких проходить життєдіяльність якого-небудь організму; соціально-побутові умови, в яких проходить життя людини; оточення; сукупність людей, зв'язаних спільністю життєвих умов, занять, інтересів та ін. (Великий тлумачний словник сучасної української мови: 250000, 2005: 1309).

Середовище як ресурс професійної освіти визначається С. Микитюком як сукупність дослідницьких процедур, які включають виявлення факторів, що створюють домінують розвитку особистості майбутнього фахівця та відповідно тип середовища; встановлення взаємовпливу організованого навчання та середовищних умов, які породжують варіативні моделі поведінки та розвитку студентів; проектування оптимальної композиції комунікативних, інформаційних, навчальних, творчих, дозвіллевих середовищ (Микитюк, 2012: 311).

Освітнє середовище на думку О. Гаркович, є відносно стійкою сукупністю функціонально зв'язаних та впорядкованих елементів (компонентів) діяльності її суб'єктів, які взаємодіють між собою для

досягнення певних результатів навчання, виховання та розвитку людської індивідуальності та особистості (Гаркович, 2005: 40).

Г. Іванюк визначає освітнє середовище як спеціально організовану систему умов організації професійної підготовки та особистого становлення, реалізації освітніх сенсів майбутнього фахівця, яка містить як особистісну, так і професійну складову (Іванюк, 2017: 6).

Освітнє середовище є визначальною складовою діяльності факультету, оскільки воно детермінує розвиток кожної особистості, яка бере участь в освітньому процесі, визначає формування сприятливого морально-психологічного клімату, сприяє професійній самореалізації. Зміст, основні складові та специфічні характеристики освітнього середовища факультету визначаються метою та завданнями освітньої програми спеціальності.

Освітньому середовищу факультету притаманні такі *властивості*:

1. *Доступність*. Наявність рівних, сприятливих умов для професійного розвитку усіх учасників освітнього процесу, з урахуванням їх індивідуальних характеристик, професійних інтересів, потреб та вимог до освітнього середовища.

2. *Насиченість*. Забезпечення освітнього процесу матеріальними та духовними засобами для успішного здійснення освітньої та виховної діяльності, сприяння творчій активності та ініціативності.

3. *Гнучкість*. Забезпечення можливості здійснення освітнього процесу у зручному темпі та у зручних умовах; раціональність його організації; здатність до перетворення та трансформації.

4. *Варіативність*. Наявність вільного вибору засобів для здійснення навчальної та виховної діяльності, доступність зміни навчальних матеріалів, їх оновлення.

5. *Інтегративність*. Взаємопоєднання різноманітних видів діяльності, умов, для здійснення даної діяльності (просторово-часових, психолого-педагогічних, соціальних та ін.), взаємодія суб'єктів освітнього процесу.

6. *Динамічність*. Можливість залучення до різноманітних видів діяльності, які здатні спонукати до активності, ініціативності, продуктивності в освітньому процесі та професійній діяльності.

7. *Комфортність*. Наявність сприятливих умов та засобів для розвитку кожної особистості, які визначають емоційне ставлення до освітнього процесу, формують морально-психологічний клімат.

8. *Безпечність*. Здатність до стійкості та протидії зовнішнім ризикам та загрозам з метою забезпечення високої ефективності освітнього процесу.

Основними функціями освітнього середовища факультету є: 1) освітня функція – формування комплексу професійних знань, умінь та навичок, їх усвідомленості, здатності їх втілення на практиці; 2) виховна функція – формування світогляду кожної особистості, яка включена до даного середовища, її високих моральних якостей та цінностей; 3) соціокультурна функція – формування ціннісних орієнтацій, засвоєння принципів соціокультурного оточення, входження до професійної культури; 4) комунікативна – встановлення взаємовідносин, міжособистісного спілкування, професійно-творчої співпраці між усіма учасниками освітнього процесу; 5) адаптивна функція – сприяння включенню кожної особистості в освітній процес, з урахуванням особливостей її індивідуальності, професійних інтересів, потреб та вимог до освітнього середовища.

Аналіз наукової літератури засвідчує, що ученими розглядаються різні аспекти впровадження досвіду організації освітнього середовища на прикладі різних факультетів закладу вищої освіти. Звернемося до розгляду деяких із них.

Так, Н. Карапузова звертаючись до визначення особливостей підготовки фахівців на психолого-педагогічному факультеті Полтавського педуніверситету наголошує на його багатопрофільності. Факультет займається підготовкою фахівців мистецьких напрямків (музика, хореографія, образотворче мистецтво), а також початкової, дошкільної, корекційної педагогіки, психології. Відповідно умови формування особистості майбутнього фахівця відзначаються наступною специфікою: однозначно гуманітарна спрямованість; інтегрованість мистецького компонента в структуру базової педагогічної освіти; інтенсивний інформаційний взаємобмін внаслідок щільного міждисциплінарного сплетіння навчально-виховних процесів із різних напрямів підготовки. Дослідниця наголошує на провідному значенні естетизації освітнього середовища, яке передбачає створення умов, які поряд з предметно-матеріальними об'єктами включають естетичну атмосферу, яка створюється завдяки активності викладачів та студентів у різних формах взаємодії, які спрямовані на формування потреби в естетичному розвитку особистості. Основними якостями естетичного освітнього середовища на думку дослідниці, є естетичність педагогічної майстерності викладачів, стратегія педагогічної комфортності, креативність освітнього середовища. Педагогічна комфортність реалізується шляхом створення комфортних умов педагогічної діяльності для викладачів та студентів, створення комфортних міжособистісних стосунків, які виходять за межі офіційної взаємодії, комфортних умов інноваційної діяльності педагогів, комфортності творчої реалізації студентів у навчальному процесі; комфортності позанавчальної творчої реалізації викладачів та студентів. Креативність освітнього середовища складається через оригінальну систему естетико-художнього виховання студентів: робота художніх колективів, факультетські мистецькі традиції, участь в організації, проведенні обласних, міських, університетських заходів художньо-естетичного спрямування, роботу кураторів, музейне виховання тощо. Креативності освітнього середовища сприяє широка мережа спецкурсів, робота різноманітних лекторіїв, клубів, театрів, студій та ін. (Карапузова, 2014: 64).

У працях дослідників М. Солопчук, А. Боднар, Д. Солопчук спираючись на специфіку та можливості факультетів фізичної культури закладу вищої освіти (присутність видатних тренерів, студентів-олімпійців,

наявна спортивно-матеріальна база, наявність олімпійських музеїв та музеїв спортивної слави тощо), акцентується увага на створенні освітнього середовища, яке спрямоване на формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів. Зокрема, участь у навчально-виховному процесі учасників Олімпійських ігор, заслужених тренерів України дозволяють здійснювати спілкування студентів з видатними особистостями у світі спорту у формі діалогу, дає змогу отримати максимальну кількість інформації, сприяє формуванню позитивної мотивації студентів на отримання знань, умінь та навичок у сфері олімпійської освіти. Відеоматеріали з Олімпійських ігор та зустрічі з переможцями Олімпійських ігор сприяють створенню емоційного фону на заняттях, надають приклад для наслідування вчинків, поведінки, формують позитивну мотивацію спрямовану на опанування знаннями, вміннями та навичками. Окрім того, активізації засвоєння студентами теоретичних знань, забезпечення розвитку професійного творчого мислення, пізнавального інтересу до змісту навчального предмета сприяє не тільки традиційна структура проведення лекційних та семінарських занять, а й використання інтерактивних методів («мікрофон», «робота в групах», «конкретних ситуацій», «рольові ігри» та ін.) та засобів навчання (авторські комп'ютерні презентації, відеоматеріали, серія плакатів, виданих Олімпійською академією України, любительські фото-та відеоматеріали учасників, призерів, а також переможців Олімпійських ігор; навчально-методичні матеріали) (Солопчук, Боднар, Солопчук: 2016).

Дослідження І. Звягольської, В. Полянської, Т. Дерев'янка, присвячено визначенню пріоритетних напрямів використання форм та методів навчання як складової сучасного освітнього середовища здобувачів вищої медичної освіти факультету іноземної підготовки студентів. Стверджується, що під час освітньої діяльності на кафедрі мікробіології, вірусології та імунології здобувачі «входять» в освітній простір кафедри. В основі формування освітнього середовища на кафедрі покладені принципи структурного формування компетентності студента-медика, зміст нових навчальних програм із дисципліни. Освітній простір кафедри відбудується під конкретних студентів, з урахуванням реальних обставин протягом опанування ними практичними навичками та вміннями. В процесі своєї роботи кожен викладач враховує взаємодію усіх складових середовища кафедри та особистості студента відтворюючи при цьому не тільки навчальні педагогічні системи та процеси, а й різні педагогічні ситуації, які спрямовані на розвиток особистості. За таких умов кафедра мікробіології, вірусології та імунології забезпечує набуття студентами інтегральних, загальних та спеціальних компетентностей. Модернізованим підходом до удосконалення функціонального стану освітнього середовища кафедри стало перетворення суперпозиції викладача та субординованої особистості студента у рівноправні сторони освітнього процесу – партнери у співпраці. У сучасному освітньому середовищі кафедри виокремлюються класичні та інтерактивні (ділові ігри, індивідуальний розв'язок ситуаційних задач, евристичні методи розв'язання креативних задач з урахуванням особливостей педагогічної співпраці з іноземними студентами та ін.) форми та методи навчання, адаптовані до співпраці з іноземними студентами. Раціональне поєднання даних складових освітнього простору дозволяє досягти достатньо високої ефективності навчання (Звягольська, Полянська, Дерев'янка: 2018).

Таким чином, здійснений аналіз досвіду учених зі створення освітнього середовища засвідчує, що особливості організації освітнього середовища факультету та відповідно до того, умови формування особистості майбутніх фахівців залежать від специфічних особливостей діяльності факультету, опори на наявні соціальні, інформаційні, матеріально-технічні ресурси, орієнтації на індивідуальність, особистісні та професійні потреби кожного учасника освітнього процесу.

Низка наукових праць дослідників присвячена характеристиці різних типів освітнього середовища та визначенню їх специфіки в контексті діяльності факультету. Ученими розглядаються: особистісно орієнтоване освітнє середовище (А. Старкова та ін.), професійно орієнтоване освітнє середовище (М. Гриньова та ін.), культурно-освітнє середовище (Л. Ковальчук, О. Семенко та ін.), інформаційно-освітнє середовище (Н. Гунько, І. Яшук та ін.), інформаційно-комунікаційне освітнє середовище (Л. Петухова та ін.), едукативне освітнє середовище (Н. Рогалько та ін.), конструктивне освітнє середовище (Н. Борисенко, В. Ворожбіт-Горбатюк, О. Попович та ін.) тощо.

У працях М. Гриньової визначаються характерні особливості професійно орієнтованого середовища створеного на природничому факультеті Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. Дослідниця зазначає, що воно включає цілісну систему формування фахових вмінь та навичок, які характеризуються єдністю прикладного й аналітичного аспектів професійної діяльності майбутніх учителів, а також такі складові як: навчально-виховна, наукова та методична система організації освітнього процесу, що передбачає зміцнення та розвиток фізичного, психічного, соціального й духовного здоров'я студентської молоді; наявність професорсько-викладацького складу, готового до створення професійно орієнтованого освітнього середовища, формування компетентностей студентів, забезпечення їхнього особистісного розвитку та саморозвитку, емоційно-морального та психологічного мікроклімату на факультеті, реалізації потреб, здібностей та можливостей майбутніх фахівців на основі гуманної взаємодії та взаємин; ресурсне забезпечення освітнього середовища – навчально-методичне, інформаційне, матеріальне; діяльність, спрямована на формування у студентів дбайливого ставлення до свого здоров'я, опанування методами його відновлення, зміцнення, а також вдосконалення. За твердженням дослідниці, досягненням студентів сприяє орієнтація на плановий результат підвищення якості кожної складової професійно орієнтованого освітнього середовища, яке впливає на ефективність цього процесу, а саме успішність виступів студентів на Всеукраїнських олімпіадах, конкурсах наукових робіт та ін. (Гриньова, 2015: 5).

Н. Рогальська звертається до визначення основних компонентів едукативного освітнього середовища створеного на факультеті дошкільної освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені П. Тичини. Запровадження новітніх технологій дошкільної освіти у навчальний процес факультету потребувало поліпшення навчально-методичного забезпечення педагогічного процесу. З цією метою на факультеті створено Регіональний центр інноваційних технологій дошкільної освіти метою якого є забезпечення готовності студентів-бакалаврів та магістрантів до вивчення та наступної реалізації у практиці дошкільної освіти інноваційних технологій дошкільної освіти. У центрі облаштоване відповідне європейському досвіду предметно-ігрове середовище, обладнане навчально-методичними посібниками та дидактично-розвивальними іграми. Таке середовище стає для студентів зразком для проектування педагогічного процесу у дошкільних закладах на засадах особистісно зорієнтованого навчання та виховання дітей. Окрім того, навчальні програми перебувають у постійному оновленні, удосконаленні спираючись на те, що професія дошкільного педагога є інтегрованою. Реалізатором педагогічного процесу є викладач, який поєднує високий професійний, науковий пошук, педагогічну майстерність. Особливо важливо наситити едукативне освітнє середовище педагогічною взаємодією між викладачами та студентами, яка б задовольняла потребу у самоактуалізації, у базових потребах особистості. Повною мірою це реалізується через організацію наукової роботи викладачів та студентів та діючої на факультеті науково-дослідної лабораторії «Дошкільна освіта у XXI столітті: сутність, історія, перспективи розвитку» (Рогальська, 2009: 324-325).

Рис. 1. Структурні компоненти освітнього середовища факультету

В. Григор'єва та О. Семенко наголошують на значенні культурно-освітнього середовища факультету, особливо в навчанні студентів творчих факультетів. Його специфіка визначена цілями та завданнями освітньо-професійної програми підготовки бакалавра Середня освіта (Музичне мистецтво). Дослідники звертають увагу на те, що професія вчителя музики багатогранна та вимагає від здобувача освіти володіння спеціальними вміннями та навичками, які можуть бути сформовані лише за умови створеного на факультеті сучасного культурно-освітнього середовища. У структурі даного типу середовища дослідники виокремлюють: освітнє середовище (навчальна діяльність студентів), культурне середовище, яке представлене позааудиторною музично-творчою (концертно-виконавською та конкурсною) діяльністю майбутніх педагогів-музикантів. У змісті позааудиторної діяльності дослідники виокремлюють три напрямки: перший напрямок – навчальна робота та її своєрідне завершення (академічні концерти, звітні концерти); другий напрямок – виступи студентів у школах перед дітьми; третій напрямок – суспільно-просвітницька робота студентів, участь у різноманітних концертах, міських, регіональних та всеукраїнських заходах, роботі агітбригад тощо. Серед видів діяльності можна виокремити: концерти, творчі конкурси, участь у роботі гуртків, культурно-масові заходи; участь у конкурсах та фестивалях різного рангу; роботу студентських проблемних груп; участь студентів у масових факультетських, вузівських, міських, всеукраїнських заходах. Формування

культурно-освітнього середовища дозволяє перетворити факультет у творчу спільноту різновікових груп (Григор'єва, Семенко, 2020: 200-201).

Узагальнення запропонованих підходів науковців до організації та функціонування різних типів освітнього середовища факультету та основних нормативних документів, які регламентують їх діяльність дозволяють виокремити основні структурні компоненти освітнього середовища факультету закладу вищої освіти (рис. 1.):

1. *Особистісний* – усі суб'єкти освітнього процесу у їх міжособистісних стосунках, професійній та творчій співпраці (адміністрація факультету; науково-педагогічні працівники з науковими ступенями та вченими званнями; навчально-допоміжний персонал (лаборанти, фахівці різних категорій (методисти, завідувачі лабораторій)); здобувачі вищої освіти, вільні слухачі.

2. *Матеріально-технічний* – архітектурні, технічні, предметні ресурси: лекційні, комп'ютерні, спеціальні предметні аудиторії, класи індивідуальних занять; актові та репетиційні зали; спортивні зали; бібліотечні та читальні зали; адміністративні приміщення; мультимедійне обладнання; спеціалізоване обладнання (спортивне обладнання, музичні інструменти тощо).

3. *Інформаційно-змістовий* – усі наявні паперові та електронні ресурси, навчальні плани, навчально-методичні матеріали з дисципліни.

4. *Організаційно-діяльнісний* – педагогічні технології, форми, методи та засоби навчання.

Висновки. Таким чином, формування та функціонування освітнього середовища залежить від мети, завдань, специфіки діяльності факультету, а також визначається освітньою програмою спеціальності. Не зважаючи на різне функціональне призначення, оптимальний вибір типу освітнього середовища, форм та методів навчання освітнє середовище будь-якого факультету спрямоване на забезпечення сприятливих умов для індивідуального розвитку кожного учасника освітнього процесу, його професійного становлення. Насиченість освітнього середовища факультету особистісними (діалогове спілкування, міжособистісна взаємодія, творча співпраця), матеріально-технічними, інформаційними ресурсами, а також гармонійне поєднання у освітньому процесі класичних, інтерактивних, інноваційних форм, методів та технологій навчання визначає унікальну побудову освітнього середовища факультету, особливості його функціонування.

Список використаних джерел:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови : 250000 / уклад. та голов. ред.: В. Бусел. Київ; Ірпінь : Перун, 2005. VIII, 1728 с.
2. Гаркович О. Освітнє середовище як система. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки.* 2005. № 60. С. 36–40.
3. Григор'єва В., Семенко О. Позааудиторна музично-творча діяльність майбутніх учителів музичного мистецтва в культурно-освітньому середовищі закладу вищої освіти : *матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Підготовка майбутніх педагогів у контексті стандартизації початкової освіти».* Мелітополь, 16 вересня 2020, Мелітополь, 2020. С. 199–202.
4. Гриньова М. Вплив професійно орієнтованого освітнього середовища природничого факультету ПНПУ імені В. Г. Короленка на досягнення студентства. *Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі. XXII Каришівські читання : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., Полтава, 21–22 трав. 2015 р. Полтава, 2015. С. 4–6.*
5. Енциклопедичний тлумачний словник фармацевтичних термінів: українсько-латинсько-російсько-англійський / уклад.: І. Перцев, С. Світлична, О. Рубан та ін. Вінниця : Нова Кн., 2014. 824 с.
6. Звягольська І., Полянська В., Дерев'яно Т. Форми і методи навчання іноземних студентів в умовах модернізованого освітнього середовища кафедри мікробіології, вірусології та імунології. *Актуальні питання медичної (фармацевтичної) освіти іноземних громадян: проблеми та перспективи : зб. статей навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава. 2018. С. 33–36.*
7. Іванюк Г. Нова стратегія розвитку освітнього середовища педагогічного вищого навчального закладу. *FOLIA COMENIANA : Вісник польсько-української науково-дослідницької лабораторії психодидактики імені Яна Амоса Коменського : Матеріали Міжнар. науково-практ. онлайн Інтернет-конф., м. Умань, 6 квіт. 2017 р. Умань, 2017. С. 6–9.*
8. Карапузова Н. Досвід естетизації освітнього середовища багатoproфільного факультету. *Естетика і етика педагогічної дії.* 2014. № 7. С. 61–71.
9. Микитюк С. Освітнє середовище як ресурс якості підготовки педагогів у ВНЗ. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології.* 2012. № 6 (24). С. 308–315.
10. Попович М. Універсальний словник-енциклопедія. Київ : Всеуито, 2003. 1414 с.
11. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII : станом на 12 трав. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 15.06.2022).
12. Рогальська Н. Едукаційне середовище як фактор розвитку фахівців дошкільної освіти. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки».* 2009. № 1 (51). С. 321–326.
13. Словник української мови: в 11 томах / ред.: А. Бурячок, Г. Гнатюк. Київ : Наук. думка, 1979. Т. 10. 658 с.
14. Солопчук М., Боднар А., Солопчук Д. Освітнє середовище як фактор формування позитивної мотивації майбутніх учителів фізичної культури. *Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини.* 2016. № 9. С. 353–362.

References:

1. Busel, V. (2005). *Velykyi tumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy : 250000* [Large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language: 250,000]. Kyiv; Irpin : Perun, 1728 p. [in Ukrainian].
2. Harkovych, O. (2005). Osvitnie seredovyshechche yak sistema [Educational environment as a system]. *Naukovi zapysky. Seriya: Pedahohichni nauky*, 60, pp. 36–40. [in Ukrainian].
3. Hryhorieva, V., Semenko, O. (2020). Pozaaudytorna muzychno-tvorcha diialnist maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva v kulturno-osvitnomu seredovyshechchi zakladu vyshchoi osvity [Extracurricular musical and creative activities of future teachers of music in the cultural and educational environment of higher education] : *materialy IV Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii «Pidhotovka maibutnikh pedahohiv u konteksti standartyzatsii pochatkovoï osvity»* (pp. 199–202). Melitopol. [in Ukrainian].
4. Hrynova, M. (2015). Vplyv profesiino oriientovanoho osvitnoho seredovyshechcha pryrodnychoho fakultetu PNPu imeni V. H. Korolenka na dosiahnennia studentstva [The influence of professionally oriented educational environment of the Faculty of Natural Sciences of PNPu named after V. G. Korolenko on student achievement]. *Metodyka navchannia pryrodnychyykh dystsyplin u serednii ta vyshchii shkoli*. KhKhII Karyshivski chytannia : materialy Mizhnar. nauk.-prakt. konf., (pp. 4–6). Poltava. [in Ukrainian].
5. Pertsev, I., Svitlychna, Ye., Ruban, O. (2014). *Entsyklopedychnyi tumachnyi slovnyk farmatsevychnyykh terminiv: ukrainsko-latynsko-rosiisko-anhliiskyi* [Encyclopedic Explanatory Dictionary of Pharmaceutical Terms: Ukrainian-Latin-Russian-English]. Vinnytsia : Nova Kn., 824 p. [in Ukrainian].
6. Zviaholska, I., Polianska, V., Derevianko, T. (2018). Formy i metody navchannia inozemnykh studentiv v umovakh modernizovanoho osvitnoho seredovyshechcha kafedry mikrobiolohii, virusolohii ta imunolohii [Forms and methods of teaching foreign students in a modernized educational environment of the Department of Microbiology, Virology and Immunology]. *Aktualni pytannia medychnoi (farmatsevychnoi) osvity inozemnykh hromadian: problemy ta perspektyvy* : zb. statei navch.-nauk. konf. z mizhnar. uchastiu (pp. 33–36). Poltava. [in Ukrainian].
7. Ivaniuk, H. (2017). Nova stratehiia rozvytku osvitnoho seredovyshechcha pedahohichnoho vyshchoho navchalnoho zakladu [A new strategy for the development of the educational environment of a pedagogical higher educational institution]. *FOLIA COMENIANA : Visnyk polsko-ukrainskoi naukovo-doslidnytskoi laboratorii psykholohychnykh i psykhodydaktyky imeni Yana Amosa Komenskoho* : Materialy Mizhnar. naukovo-prakt. onlain Internet-konf. (pp. 6–9). Uman. [in Ukrainian].
8. Karapuzova, N. (2014). Dosvid estetyzatsii osvitnoho seredovyshechcha bahatoprofilnoho fakultetu [Experience of aestheticization of the educational environment of the multidisciplinary faculty]. *Estetyka i etyka pedahohichnoi dii*, 7, pp. 61–71 [in Ukrainian].
9. Mykytiuk, S. (2012). Osvitnie seredovyshechche yak resurs yakosti pidhotovky pedahohiv u VNZ [Educational environment as a resource for the quality of teacher training in higher education]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii*, 6 (24), pp. 308–315 [in Ukrainian].
10. Popovych, M. (2003). *Universalnyi slovnyk-entsyklopediia* [Universal dictionary-encyclopedia]. Kyiv : Vsevyto, 1414 p. [in Ukrainian].
11. Pro vyshchu osvitu : Zakon Ukrainy vid 01.07.2014 r. № 1556-VII : stanom na 12 trav. 2022 r [On higher education: Law of Ukraine of 01.07.2014 № 1556-VII: as of 12 May. 2022]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (Last accessed: 15.06.2022) [in Ukrainian].
12. Rohalska, N. (2009). Edukatsiine seredovyshechche yak faktor rozvytku fakhivtsiv doshkilnoi osvity [Educational environment as a factor in the development of preschool education professionals]. *Zbirnyk naukovykh prats «Pedahohichni nauky»*, 1 (51), pp. 321–326 [in Ukrainian].
13. Buriachok, A., Hnatiuk H. (1979). *Slovnyk ukrainskoi movy: v 11 tomakh* [Dictionary of the Ukrainian language: in 11 volumes]. (Vol. 10). Kyiv : Nauk. Dumka. 658 p. [in Ukrainian].
14. Solopchuk M., Bodnar A., Solopchuk D. (2016). Osvitnie seredovyshechche yak faktor formuvannia pozytyvnoi motyvatsii maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury [Educational environment as a factor in the formation of positive motivation of future teachers of physical education]. *Visnyk Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohienka. Fizychno vykhovannia, sport i zdorovia liudyny*, 9, pp. 353–362 [in Ukrainian].